

FOAIA ILUSTRATĂ

În Monarchie: $\frac{1}{4}$ an fl. 1.50; 1 an fl. 6

În România: $\frac{1}{4}$ an lei 5.—; 1 an lei 20

Apare în fiecare Duminică

Redacțiunea și Administrațiunea:

Strada Măcelarilor Nr. 21

Anul I

Sibiu, 24 Noemvrie (6 Decemvrie) 1891

Nr. 47

Novac și Gruia.

Scrisă de dl. R. Vraciu în vara anului acestuia în muntele Balindru, după ciobanul Dimitrie Radu din Poiana (l. Mercuria).

Sus în vârful muntelui
La șestina bradului
Este-o masă de mătasă,
Da la masă cine bea?
Bea Novac și cu Gruia,
Dintr'o ploschiță mică verde
De-o sută și cinci de vedre.
Novac din gură grăia:
„Gruio, Gruisor al taichi,
Mai lasă cârcimele
Și lasă și fetele.
Cârcimele trag a somn
Și repun a cap de om“.
El tare se supăra
Și la grajd că se ducea
Și pe roșu îl scotea
Și pe roșu 'ncăleca
Și departe că pleca,
Pe drumul Teliogradului
La cârcimă împăratului.
Cârcimăreasă cini era?
Da Aniță, da Dălmiță
Fata de călugăriță.
El din gură-așa grăia:
„Of, Aniță, cârcimăriță
Fată de călugăriță,
Gată pat de trei voinici
Și 'ncă grajd de trei cai murgi“,
Nici trei zile n'a venit
Și voinicii 'mi a sosit,
Trei buți de vin au beut,
Trei butoaie de vinars
Tot cu fundu 'n sus le-au tras.
Și-au belit și-o vacă grasă
Și n'au pus un ban pe masă.
Anița când vede-așa
Cisme roșii că 'și trăgea
Și 'și lua batu 'n mână
La împăratu că 'și pleca.
Împăratu când o vedea
El din gură-așa grăia;
„Of, Aniță, cârcimăriță,
Șapte ani 'mi ai cârcimărit
Pe la mine n'ai venit,
Ori vinul 'l ai petrecut?“
„Of! împărate, împărate,
Cu aști vorbe mă uimesci pe mine
Eu ales că 'ți voiu sci spune:
De trei zile 'mi a venit
Trei voinici cu trei cai murgi,

Trei buți de vin au beut,
Trei butoaie de vinars
Tot cu fundu 'n sus le-au tras,
Și-au belit și-o vacă grasă
Și n'au pus un ban pe masă“.

„Ea spune, Anițo!
Ce voinici erau?“

„Cel mai mare,
Barba 'și o așternea
Cu pėru se coperea
Și hăi cum se odihnea.

Celalalt mai mijlociu
Pėr galben 'i da brațele,
Rėsuca mustațele
Și la ceață le 'noda
Nodu ca pumnul făcea
De care temea lumea.

Celalalt mai mititel
'I 'nfiră mustațele
Și 'mi rupe brațele“.

„Ea spune'mi, Anițo!
Ce cai aveau?“

„Cu pingile tătăresci
Cu pofilele turcesci
Cu șeile anglezesci,
Din oblėnc până 'n pămėnt
Tot zancoale de argint“.

„Alai Gruia lui Novac
Dracu 'l ar fi fost luat,
De trei-ori țeara 'mi a prădat.
Ea fă'i, Anițo, ceva,
Că eară 'mi pradă țeara“.

Anița acasă se ducea
Vin roșu că 'mi încălđia
Și 'i da lu Gruia sė bea
Și hăi cum se călmăcea,
Și pe-o ladă sė culca
Și poterile sosi.

Vine un mai mare voivod
Cu căciulița ruptă 'n fund
Și din gură așa grăia:
Turcilor voinicilor
La ce stați de vė uitați
De pe Gruia nu-'l legați.
Ei pe Gruia 'l-au legat
Cu cinci coarde de mătasă
Ca pulpa mării de groasă
Și cu una de fuior
Ca flueru la picior.

(Va urma).

Bătăușul.

Novelă de Ivan Turghenev. — Traducere de Enea Hodoș.

(Urmare și fine).

Fedor trimise îndată scrisoarea, își făcù toaleta și porunci să pună caii. Mulțumit și fără griji se plimba șuerând prin odae, ba saltând chiar de vr'o câteva-ori, luă un caiet de romane, îl înfășură și îl legă cu o panglicuță albastră...

Atunci se deschise ușa și intră Lușcov: în haină, fără epolete și cu căciula în cap.

Mirat se opri Kister în mijlocul odăii, fără să mai înoade capetele panglicuții.

— Vrei să iai pe Maria Perecatov? întrebă Lușcov liniștit.

Kister acum s'aprinse.

— Stimabilul meu domn, începù el, când un om bine crescut intră în odae străină, își scoate căciula din cap și ȳice bună ȳiua.

— Eartă, rĂspunse bĂtĂușul scurt, și își luă căciula din cap. Bună ȳiua.

— Bună ȳiua, domnule Lușcov. D-ta mĂ întreb, cĂ vreau sĂ iau pre domnișoara Perecatov? N'ai citit scrisoarea mea?

— Ba da. Așadar' te cĂsĂtoresci. Gratulez.

— Primesc gratulaȳiunea d-tale și îți mulțumesc. ÎnseĂ acum trebuie sĂ plec.

— Ași vrea sĂ ne explicĂm, noi la olaltă, Fedor Fedorovici.

— N'am nimic în contrĂ... cu plĂcere, rĂspunse Kister. MĂrturisind adevĂrul am așteptat o astfel de explicare. Purtarea d-tale cĂtrĂ mine este așade ciudatĂ și cĂt pentru mine, cum 'mi se pare, atĂt de puȳin meritatĂ, încĂt nu mĂ puteam aștepta... Dar' poftim și șeȳi! Nu poftesci un ciubuc?

Lușcov șeȳu. MișcĂrile sale tradau o particularĂ obosealĂ. Își sucì mustaȳa și își ridicĂ sprĂncenele.

— Spune'mi, Fedor Fedorovici, începù în sfirșit, pentru-ce mi te-ai prefĂcut atĂta vreme?

— Ce spui d-ta?

— Pentru-ce ai jucat totdeauna pe nevinoatul, pe curatul, în vreme-ce și d-ta ești întocmai ca și noi ĂștialĂȳi pĂcĂtoși?

— Nu te înȳeleg... te-am ofensat cu ceva?

— Nu mĂ 'nȳelegi... Frumos. MĂ voiu sili, sĂ vorbesc mai deslușit. Spune'mi, de mult nutresci d-ta simpatie pentru domnișoara Perecatov, sau pasiunea d-tale s'au aprins așade dintr'odatĂ?

— N'am de cuget, domnule Lușcov, sĂ vorbesc cu d-ta despre relaȳinnea mea cu Maria Sergeievna, rĂspunse Kister rece.

— Așade. Cum îți place. Atunci vei fi așade de bun sĂ mĂ lași sĂ cred, cĂ d-ta m'ai socotit de nebun.

Lușcov ȳise aceste foarte încet și zĂbovind.

— Asta n'o poȳi presupune d-ta despre mine, domnule Lușcov; mĂ cunoscì prea bine pentru așade ceva.

— Eu sĂ te cunosc pre d-ta... Cine te cunoaște în general pre d-ta? Om curios — misterios ca pĂdurea, la înfĂȳișare camarad — atĂta tot. Sciu, cĂ citești versuri nemȳesci cu mult sentiment, ba chiar cu lacrĂmi în ochi; sciu, cĂ ai atirnat pe pĂreȳii odĂii diverse harte geografice; sciu, cĂ poȳi o deosebitĂ îngrijire pentru cultivarea preȳuitei d-tale persoane; asta o sciu — mai mult însĂ nimic...

Kister se făcù roșu de mĂnie.

— DĂ'mi voie sĂ te întreb, ȳise, cu ce scop ai venit la mine? De trei sĂptĂmĂni nu mĂ saluȳi, ear' acum vii pe semne cu intenȳiunea sĂ 'ȳi baȳi joc de mine. Nn sĂnt bĂiat, domnule, nu permit nimĂnui —

— Te rog, îl întrerupse Lușcov, cine ar cuteza sĂ 'și batĂ joc de d-ta! Din contrĂ, vin la d-ta cu o rugare foarte umilitĂ, — cu rugarea sĂ binevoiesci a 'mi deslușì purtarea d-tale cĂtrĂ mine. Permite'mi sĂ te întreb: nu cu puterea m'ai prezentat d-ta familiei Perecatov? Nu m'ai asigurat d-ta pre mine, cĂ „am sĂ îmbobocesc din nou“ la trup și la suflet? Și în sfirșit: nu d-ta ai fĂcut sĂ mĂ întâlnesc cu *virtuoasa* Maria Sergeievna? Pentru-ce așadarĂ n'ași presupune, cĂ d-tale am sĂ-ȳi mulțumesc pentru acele plĂcute simȳiri, despre care d-ta probabil ești informat cum se cuvine? Mireasa doarĂ obicei-nuesce a mĂrturisi mirelui toate *nevinovatele* ei ștregĂrii. Pentru-ce n'ași crede prin urmare cĂ, la provocĂrile d-tale 'mi s'au jucat o festĂ atĂt de grandioasĂ? D-ta te interesai cu așade de multĂ afecȳiune de „renascerea“ mea!

Kister umbla prin odae în sus și în jos.

— AscultĂ, Lușcov, ȳise el, dacĂ d-ta în adevĂr ești convins cu toatĂ seriozitatea despre cele-ce spui acum — și aceasta grĂind adevĂrul, nu o cred — atunci trebuie sĂ 'ȳi declar: ar trebui sĂ 'ȳi fie rușine a judeca pașii mei și purtarea mea dupĂ motive atĂt de vĂtĂmĂtoare... fac apel numai la conșcienȳa și memoria d-tale.

— Frumos; așadar' îmi aduc aminte, cĂ d-ta necontentit vorbiai pe șoptite cu Maria Sergeievna. Dar' afarĂ de aceasta mai permite'mi o întrebare: n'ai fost d-ta la Perecatov dupĂ convorbirea noastrĂ din urmĂ? DupĂ seara aceea, cĂnd eu ca un adevĂrat nĂtĂrĂu îți povestiam d-tale, celui mai bun dintre prietenii mei, cum am pus la cale întâlnirea?

— Cum, d-ta presupui, cĂ eu —

— Nu presupun altceva despre altul, îl întrerupse Lușcov cu o rĂcealĂ de ghiaȳă, decĂt aceea ce presupun despre mine însumi; însĂ eu am slĂbiciunea de a crede, cĂ alȳii nu sĂnt mai buni, decĂt mine.

— Aici te înșeli, rĂspunse Kister apĂsat; alȳii în fapt, sĂnt mai buni, decĂt d-ta.

— Îȳi aduc complimentele mele, observĂ Lușcov liniștit, darĂ totuși — —

— Dar' nu 'ți aduci aminte, îi tăia vorba Kister mănios, ce fel de vorbe îmi spuneai d-ta despre întâlnirea aceasta, despre — dar' ved, că explicările aceste sînt cu totul fără scop... Crede d-ta despre mine ce vrei, și fă ce 'ți place.

— Ah, asta o înțeleg, observă Lușcov. Asta este o vorbă deschisă.

— Fă ce 'ți place, repetă Kister.

— Pricep poziția d-tale, Fedor Fedorovici, urmă Lușcov cu un interes afectat. Este neplăcută, într'adevăr neplăcută. Jucăm un rol, îl jucăm minunat, și nici un om nu se uită la actor! deodată —

— Dacă ași pute crede, îl întrerupse Kister vorbind printre dinți, că acum numai amorul jignit vorbește din d-ta, 'mi ar fi milă de d-ta și te-ași ierta... Însă din imputările și calomniile d-tale ved numai strigătul unui amor propriu vătëmat, și așa nu pot decât să te compătinesc... Drep-tate 'ți s'a făcut, nu alta.

— Dumneșule, cum scie să vorbească omul acesta! adaoșe Lușcov cu jumătate de glas. Amorul meu propriu, urmă el; așa este, au fost vătëmat foarte adînc și simțitor. Dar' cine oare este scutit de amor propriu? Poate d-ta? Da, am amor propriu; însă nu permit nimënuî să mă compătinescă...

— Nu permiți? adaoșe Kister superb. Ce fel de vorbă este asta, dle Lușcov? Te gîndesce, că între noi este ruptă ori-ce legătură. De aceea te rog, să te porți cu mine așa, cum ești dator să te porți cu oamenii cum se cade.

— Ruptă! ruptă ori-ce legătură! urmă Lușcov. Frumos! Află așadar', că eu numai de milă nu te-am salutat și nu te-am cercetat: după-ce d-ta mă compătinesci, îmi vei da voie, ca să 'mi fie și mie milă de d-ta... Nu voiam să te aduc în poziție falsă, dar' să 'ți deștept conșciența... D-ta vorbești de relațiunea noastră de mai 'nainte... ca-și-cînd după căsătoria d-tale ai mai fi putut rămâne amicul meu. Dar' destul despre asta! Și mai înainte 'mi ai fost amic numai de aceea, ca să mă poți folosi ca scut pentru persoana d-tale prețioasă...

Bănuiala neconșciențioasă a lui Lușcov revoltă pe Kister.

— Să punem capăt acestor vorbe neplăcute! strigă el. Spunënd sincer, nu înțeleg, pentru-ce ai venit la mine.

— În adevăr nu poți să înțelegi? adaoșe Lușcov cu mirare afectată.

— Nu.

— Nuu?

— Repet: Nu!

— Asta e admirabil!... deu e admirabil! Cine ar fi gîndit despre un bărbat atît de cuminte!

— Spune'mi, în sfîrșit, ce vrei!

— Viu la d-ta, domnule Kister, urmă Lușcov ridicându-se încet, viu la d-ta, ca să te provoc la duel. Acum m'ai înțeles? Vreau să mă bat cu d-ta. Ah, ai creșut că te scapi de mine așa pe ușor!... Încă nu sciai d-ta, cu cine ai de a face? 'Ți ai închipuit, că eu îți dau voie — — —

— Prea bine, îl întrerupse Kister rece și aspru. Primesc provocarea. Trimite'mi martorii d-tale.

— Da, da, adaoșe Lușcov, căruia îi părea rău, ca și pisiceî, a lăsa jertfa să 'i scape așa de grabă; își mărturisesc, voiui fi foarte satisfăcut, cînd mîne voiui îndrepta gura pistolului meu spre capul d-tale de ideal bălai.

— Se pare, că d-ta vrei să 'mi arunci în față și ocară, după-ce m'ai provocat, îl întimpină Kister cu dispreț. Ai bunătate și cată'ți de drum. 'Mi e scârbă, să mai stau de vorbă cu d-ta...

— Ah da, *délicatessa!*... Eu, ce'i drept, nu înțeleg franțozesce; însă cuvëntul acesta îl am dela Maria Sergeievna, murmură Lușcov punëndu'și căciula 'n cap. La revedere, Fedor Fedorovici!

Salută și plecă.

Kister se plimbă de vr'o câteva-ori prin odaie. Fața lui ardea, pieptul 'i se mișca resuflând greu. Nu 'i era frică de viitor, și mânia earăși îl pă-răși; însă gîndul, că a numit odinioară pre un astfel de om amicul seu, avea ceva nespus de amar pentru dînsul. Mai că se bucura de duel. În modul acesta se desbëra dintr'odată de tot trecutul seu... Frumos, gîndia el astfel trebuie în toată forma să 'mi cuceresc norocul... Chipul Mariei se părea, că 'i zimbesce și 'i promite victoria... Nu, n'am să mor, n'am să mor, repetă el cu suris liniștit.

Pe masă zăcea scrisoarea cătră mama sa... Inima 'i se strînse pentru un moment. Hotări, la ori-ce împrejurare să nu o trimită de acum... Simția, că puterea sa de vieață crescea îndoit, împrejurare, ce totdeauna are loc, cînd omul stă înaintea unui pericol. În liniște cumpëni toate posibilitățile duelului și se familiariză cu ideea, că o nenorocire ar pute să 'i lovească, pre el și pre Maria, că ar pute fi despărțiți — și privi în viitor plin de speranță. Își propuse a nu ucide pre Lușcov... O putere neresistibilă îl trăgea cătră Maria. Își căută un martor, își regulă de-grabă toate lucrurile, și după masă plecă la dînsa. Toată seara a fost Kister grozav de vesel, poate prea vesel.

Maria a cântat foarte mult la pian, ea n'a observat nimic și a cochetat cu el în chipul cel mai grațios. La început îl durea lipsa asta de griji din partea ei; dar' după aceea o privi de bun semn, se bucură, și deveni liniștit de tot.

Ea se legase de dînsul din Ți în Ți tot mai tare; dorul de fericire era într'însa mai tare, decât

sentimentul pasiunii. Afară de aceasta Lușcov o vindecase de toate dorințele exagerate, — cu bucurie abșisese de ele pentru totdeauna. Nenilla iubia pe Kister ca pre un fiu, și Perecatov, ca întotdeauna, urma pilda nevastei sale.

— La revedere! a șis Maria lui Kister când s'a despărțit de dînsul în anticameră, și cu un suris lin 'l a privit, cum 'i a sărutat mîmile gingaș și lung.

— La revedere! a răspuns el plin de încredere; la revedere!

Dar' când era departe ca la o jumătate de verstă dela casă, îl cuprinse o mare neliniște; se ridică în trăsura și privi înapoi spre casă: ochii sei căutau ferestrele luminate... Însă casa toată era întunecoasă, ca un mormânt.

X.

În dimineața următoare, pe la unsprădece oare, sosi martorul lui Kister, un major bătrân expert. Bravul bătrân își sucea și își rodea mustața căruntă și profetia lui Lușcov toate nenocirile posibile...

Trăsura sta gata. Kister dă majorului două scrisori; una era adresată mamei sale, cealaltă Mariei.

— La ce astea?

— Omul nu poate scî nici-odată — — —

— Eac'asa! Îl împușcăm la sigur ca pe o potârniche bătrână!

— Tot atât...

— Majorul băgă necăjit scrisorile în buzunarul hainei sale.

— Și acum înainte!

Plecară. La marginea unei mici păduri, două verste de Kirilovo, îi aștepta Lușcov cu martorul seu, parfumatul adjutant, amicul seu de mai nainte. Timpul era minunat. Pasările ciripeau pacinic și nu departe de pădure un țeran trăgea brazde lungi cu plugul.

Până-ce martorii măsurară distanța, însemnară barierele, vizitară pistoalele și le încărcară, adversarii nu schimbară nici o singură privire. Kister umbla în sus și în jos, cu aer nepăsător și lovia în vînt cu o ramură ruptă. Lușcov sta acolo nemișcat, cu brațele încrucișate și cu față întunecoasă.

Momentul decizător sosise.

— La loc, domnilor!

Kister pași iute la barieră; însă abia făcuse cinci pași, când Lușcov pușcă.

Kister tresări, mai făcî un pas înainte, începî să șovăiască, capul îi cădî spre piept, genunchii 'i se îndoiră și cădî greu în earbă...

Majorul se aruncă spre dînsul...

— E cu puțință? șoptî muribundul...

Lușcov se apropiă de jertfa sa. Pe fața lui întunecoasă jigărită se vedea expresiunea unei

mile aspre mănioase... Se uită la adjutant și la major, își plecă capul ca un criminalist, se urcă tîcînd în șeauă și plecă la pas drept cătră locuința colonelului...

Ear' Maria?... Mai trăesce.

Congresul de pace din Roma.

La întîlniri de monarhi și de diplomați, în parlamente și la festivități publice cetățenesci se accentuează de un timp încoace cu deosebire dorința popoarelor și a guvernelor după pace și se asigură earăși și earăși, că mai asigurată ca și acum n'ar fi fost pacea de nu sciu când. Într'aceea însă guvernele cer și parlamentele votează credite pentru complectarea armamentului credite pentru ridicarea de întărituri, credite pentru construirea de nouă linii strategice de drum ferat, credite pentru înființarea de regimente și de baterii nouă, pentru concențrări și dislocări de trupe, pentru procurarea de provizii de carbă de pușcă fără fum ș. a. ș. a., ear' cancelarul Caprivi declară în parlamentul imperial germân, tot în scopul susținerii păcii, că puterile aliate Germania și Austro-Ungaria au în apropierea graniței vecinilor, de care se tem, că ar putè periclita pacea, pe același teritor mai multe trupe dislocate, decât chiar acești vecini. Va se dică, după maxima străbunilor: „si vis pacem, para bellum“ (dacă vrei pacea, prepară-te de războiu), cu toții glorifică pacea și binefacerile ei, dar' în același resuflet 'i ține vecinului pumnul sub nas, ca nu cumva s'e'i vie pofa se ațite el războiul. Dacă dar' în dosul acestei curioase iubiri de pace se ivesce neîncetat teama, ca un conflict neprevăduț să nu pericliteze tocmai dănuirea păcii mult accentuate, nu ne va prinde mirare. Fără îndoială este că popoarele Europei cu toatele iubesc pacea și se bucură de binefacerile ei, totuși însă par a fi departe, foarte departe, de idealul înfrățirii generale și al păcii eterne.

În această destul de încordată și nesigură situațiune ne impresionează ca o veste din altă lume scirea despre întrunirea unui congres, care și a pus de problemă tocmai pacea generală, înfrățirea popoarelor și aplanarea conflictelor dintre ele prin supunerea sub arbitriu. În faptă însă nu astfel de congres de pace s'a întrunit în Roma. În zilele dela 3—8 Noemvrie a. c. s'a deschis porțile splendidei sale de consultare din Capitoliu pentru a primi pre aceia, care au luat asuprași nobila misiune, de a susține în aceste pregătiri războinice, cel puțin credința în o viitoare stare de lucruri mai fericită, care se facă superflue, sau cel puțin să reducă situațiunile, care nu pot fi deslegate, decât numai prin puterea armelor. Adevărat, că cei care s'au adunat în acest congres de pace nu sînt exmișii parlamentelor, care în state constituționale au se facă legile și se decidă dacă pace are să fie sau războiu, că ei nu sînt reprezentanți ai guvernelor și ai diplomației oficioase, care țin mai deaproape în mîni firele politice înalte, adevărat că ei s'au întrunit acolo mai mult numai ca oameni privați, dar' totuși ca oameni privați, investiți cu o misiune ideală de interes obștesc, și astfel, purtați de opinia publică a generalității și spriginiți de ea, cu încetul totuși vor ajunge, să realizeze prin factorii competenți măcar o mică parte din nizuințele lor nobile, căci în urma unui astfel de congres de pace, ținut la Paris, camera italiană a adoptat, ca guvernul să facă dispozițiunile trebuincioase, ca în legislație să se primească cel puțin principiul admiterii unui arbitriu pentru casuri de conflicte dintre popoare și staturi.

Congresul de pace din Roma, ținut în zilele de 3—8 Noemvrie, a fost al 3-lea până acum. Ideea instituirii unui arbitriu în cas de neînțelegeri serioase între

două staturi s'au ivit în Europa în public la anul 1887, când preste 200 membri ai casei deputaților și a casei lorților englezi, aprobând propunerea congresului din Washington, făcură o adresă presidentului Statelor-Unite ale Americii-de-nord, prin care aprobară instituirea unui

arbitriu în cazul unei neînțelegeri concrete între cele două staturi. Ideea aceasta fii adoptată și de Francezi și în 1889 se întruni în Paris primul congres de pace, care aduse concludul, ca guvernele să fie înduplecate a încheia între sine învoieli pentru instituirea unui arbitriu sau cel

Prima portocală.

puțin pentru adoptarea în legislațiune a principiului admisibilității arbitriului. La acest congres au luat parte 101 reprezentanți din Francia, Anglia, Italia, Spania, Danemarca, Ungaria, Grecia. Al doilea congres s'a ținut la anul 1890 în Londra, fiind acum reprezentate și Austro-

Ungaria, Germania și Holanda. cu vr'o 116 reprezentanți. Aici s'a continuat lucrarea organizării congresului, dispunându-se crearea unui comitet parlamentar de pace, cu scop de a crea o legătură între parlamente și congresul de pace și un organ de informațiune. În anul present

s'a întrunit apoi la Roma, congresul al 3-lea, la care au participat vr'o 120 reprezentanți, între care și cei ai României. Invitarea o au făcut un comitet compus din preste 300 senatori și deputați italieni. Congresul avea să se țină sub presidența cunoscutului bărbat politic italian Bonghi, care de altcun a și deschis congresul ca president provisor prin un discurs important asupra arbitriilor internaționale, în care a amintit, că secolul acesta s'a început cu strigarea „frățietate“, dar' că mai târziu s'au auzit cuvântul „naționalitate“, ear' că chemarea membrilor congresului ar fi să cerce a le unî pre amëndouë și a aduce la triumf idealul creștinesc, care se bazează pe unirea, egalitatea și frățietatea națiunilor. Dar' fiindcă dînsul încă înainte de deschiderea congresului prin publicarea unei epistole politice deschise, în care se rosti în favorul legitimității pretensiunilor Franciei asupra Alsatiei și Lotaringiei, provocase susceptibilitatea delegațiilor germani și hotărîrea lor de a se absenta dela congresul de pace, ear' pe de altă parte fusese pentru aceasta desaprobat chiar și de compatrioți de ai sei, a trebuit de dragul păcii se repășească dela presidiu, care s'a încredințat unei persoane, nu mai cu puțină vadă, adecă dlui R. Bianchieri, presidentului camerei italiene. În cuvântul seu presidial Bianchieri a arătat însemnătatea scopului, ce urmăresce congresul și a accentuat, că această întrunire urmărind numai principiul general al înfrățirii popoarelor exclude hotărît ori-ce discuție asupra cestiunilor politice speciale, și cu energia caracteristică și cu tactul, ce și 'la dobândit prin conducerea desbaterilor camerei italiene în mai multe sesiuni, a și reușit se țină lucrarea congresului în marginile programului designat prin caracterul lui. În același curent de idei s'au mișcat și oratorii următori: Delegatul francez Dauville-Maillefeu în o vorbire însuflețită a salutat adunarea menită a pregăti înfrățirea popoarelor și a accentuat misiunea Franciei de a sprigini pe scuti dreptul și libertatea nu numai la ea acasă și și pretutindenî; vice-presidentul dietei imperiale germâne dl. Baumbach a dat expresie simpatiei Germaniei pentru Italia, asigurând că națiunea germână se simte fericită a pute conlucra la ridicarea edificiului păcii și al înfrățirii tocmai la locul, unde odinioară prin spadă se ridicase un imperiu al lumii, ear' dl. V. A. Urechia salută congresul din partea Românilor, accentuând frumoasa misiune a lui și în ce privește soarta popoarelor mai mici.

În ședința dela 5 Noemvrie s'a primit moțiunea delegatului spaniol Marcoartu, conform căreia congresul își exprimă dorința, ca la congresele viitoare ale diplomației europene în interesul dreptății și al păcii să fie admiși și reprezentanții staturilor mai mici. În o altă ședință s'a primit propunerea delegatului român N. Fleva, conform căreia congresul e de părere, că în statele compuse de diferite naționalități și pe câtă vreme aceste naționalități nu vor dispune într'alt chip de ele însăși, guvernele vor ajuta la asigurarea păcii interioare, dacă ar respecta, după exemplul Elveției, caracterul etnic și dezvoltarea acestor naționalități după legile libertății și ale dreptății. Ear' în ședința ultimă s'a primit mai multe propuneri asupra organizării congresului anumit: la propunerea francezului Gaillard s'a instituit un birou permanent, care ca comitet executiv al conferențelor din fiecare an se funcționeze ca comitet permanent internațional; s'a instituit un secretariat permanent cu archiv și cu un despărțământ statistic, și s'a hotărît punerea la ordinea zilei pentru congresul viitor, ce e a se întruni în Bern, în Elveția, organizarea unei curți de arbitriu. Cu ocasiunea hotărîrilor acestora s'a accentuat o divergență de păreri între membrii români și germanici ai congresului în cestiunea „naționalității“ și în cestiunile de organizare, votând cei din urmă, la care s'au alăturat și delegații unguri, în contra propunerilor făcute

în aceste direcțiuni, din motivul reprezentat prin delegatul Barth, că dispozițiile cuprinse în propunerile amintite ar fi ceva superfluu, fiind chemarea congresului: a lucra pentru răspândirea „contagiului iubirii și dreptății“ și pentru delăturarea germeului lipsei de încredere mutuală. Afară de aceste propuneri s'au mai acceptat de congres și o propunere, care privește la o reformă a educațiunii în înțelesul, ca în școale să se propage principiile păcii, și alta, care privește pressa, ca mijloc pentru răspândirea sentimentului de înțelegere pacinică, ear' un memoriu al Polonilor pentru sprijinire întru restabilirea statului lor național independent, n'a putut, după natura lucrului, se aflé considerarea, pre care o vor fi dorit cei-ce 'la prezentat.

Pertractările congresului, care preste tot, deși icicolea mai înfocate, au decurs totuși în ordine exemplară, au luat un caracter mai agitat numai prin iredentismul cunoscutului deputat al camerei italiene, Imbriani, care și în congresul de pace s'a prezentat ca intransigent implacabil. „Congresul“, dișe el, „trebuie înainte de toate să stabilească principiul, și un principiu fundamental pentru susținerea păcii și incunjurarea războiului este principiul naționalității și principiul ca fiecare națiune să fie stăpână pe soarta sa. Un arbitriu internațional va fi cu putință numai, când popoarele însăși vor alege pre arbitri și ele vor și decide, dacă e să fie pace sau războiu; căci împărății, regii și guvernele decid adese în nepricepere și din interes propriu“. Și apoi accentuând și mai fățiș dreptul nețermurit al popoarelor de a se constitui în staturi pe baze naționale adause „că dacă un arbitriu internațional ar aduce verdictul, că Triestul și Tridentul n'au să fie italiene, el n'ar recunoaște un astfel verdict“. Se înțelege că astfel de păreri au fost foarte potrivite a produce o scisiune în sinul congresului, și dacă lucrurile n'au ajuns așa departe, este a se atribui numai energiei presidentului, care n'a permis abatere dela programul stabilit, și înțelepciunii majorității congresului, care s'a ferit de a aluneca pe terenul, care jignind din capul locului interese actuale, reale, ar face eo ipso cu neputință ori-ce lucrare a congresului „de pace“.

Din întreagă situațiunea politică prezentă, și și din decursul pertractărilor congresului de pace reeasă, și acum odată popoarele încă n'au ajuns așa departe, ca de dragul idealului păcii generale și al înfrățirii generale să renunțe la pregătirea pentru războiu și la interese, pre care după stadiul actual al culturii trebuie să le considere încă de vitale. „Toate națiunile urăsc războiul după-cum a diș delegatul germân Barth, „dar' nici una nu voiesce ca de dragul păcii se ajungă în pericolul a deveni jertfa idealului și a și perde independența“.

Sub astfel de împrejurări dar' nu ne vom aștepta, cel puțin pentru un timp apropiat la rezultate mari dela congresele de pace, și congresul dela Roma a recunoscut și el că sîntem încă departe de ținta propusă și că abia a început a se arunca sēmēnța, din care se resare arborile, la a cărui umbră să se adăpostească cândva pacea generală. Aceasta însă nu va să dișcă, că nimica n'ar avé să se întreprindă, ca nimica n'ar avé să se lucre în această direcțiune. Precum apărătorii stării actuale de lucruri și ai războiului cred a pute întemeia pe dezvoltarea de până acum a omenimei îndreptățirea vederilor lor, tot asemenea au și contrarii lor, oamenii păcii, îndreptățirea a nizuî cătră aflarea mijloacelor celor mai potrivite pentru delăturarea sau cel puțin pentru împuținarea cauzelor, ce provoacă războaiele, fie că, aceste mijloace consistă în înțelegere împurmată între reprezentanții poporului, sau în propagarea iubirei de pace prin graiu și în scris, sau în aplanarea neînțelegerilor prin instituirea de arbitriu.

Având a se atribui decursul neted al congresului de pace din 1851, mai ales conducerii înțelepte a presidentului Bianchieri, câteva date biografice asupra lui nu vor fi fără interes.

Născut la 1823 în San-Remo, s'a dedicat studiilor juridice și la 1851 fu ales reprezentant în cameră al orașului Ventimiglia. Prin cunoștința de afaceri dobândi atât de mult încrederea colegilor săi, încât la 1867 fu numit ministru de marină în cabinetul Ricasoli, ear' la 1869 fu ales president al camerei, rămânând în acest oficiu onorific până la a. 1876, când de bunăvoie se retrase pentru a face loc lui Crispi. La 1886 rechemat earăși la presiul camerei, ocupă până în prezent acest loc de încredere. Atât în această funcție, cât și ca president al congresului de pace, totdeauna, ca om versat în afaceri, imparțial, energic și cu prezentă de spirit, s'a arătat vrednic de încrederea ce s'a pus într'insul.

Literatură și știință.

— „Nopti de eamnă“, novele pentru popor, voiesce să se scoată în tipariu la tipografia „Aurora“ din Gherla, dl. George Simu. Ca unul ce a trăit în mijlocul poporului, a observat necazurile, obiceiurile, dorințele și frământările prin care trece el, a pus aceste observații în povești, care se ajungă ear' la popor, contribuind a i desvolta gustul pentru citit. Eșirea broșurei de vr'o 15 coale tipar, format 8° va atârna dela numărul, celor-țe până la 1 Ianuarie n. 1892 se vor înștiința la autor în Murăș-Gheșă (per M.-Ludoș), sau la proprietarul tipografiei „Aurora“, că vor să aibă aceste povești. — **Mihaiu Eminescu.** Studiu critic, Blaj, 1891, tipografia Seminarului arhidieceșan, a apărut în un volum de 213 pag. 8°, ca făcând parte din „Biblioteca „Unirii““. Autorul anonim e de părere, că Eminescu a făcut prin lucrarea sa literară poetică în mijlocul tinerimii o sticăciune, despre care cineva, care n'a petrecut în mijlocul ei nu și poate face nici o idee și ajunge la concludsiunea, că pe deoparte poeziile lui cuprind numai venin pentru tinerime, ear' de altă parte în viața lui nu este nimic, absolut nimic demn de imitat. La această concludsiune a ajuns autorul studiului critic mai ales privind activitatea literară și viața lui Eminescu prin prisma teologului și astfel nu ne vom mira, dacă critica nu e lipsită de preocupățiune, și nici judecata dreaptă și echitabilă. — A apărut la București, tipografia curții regale F. Göbl și fii: „Raport“ către dl. ministru de războiu asupra lucrărilor secțiunii a VIII. a congresului de igienă și demografie dela Londra din a. 1891 de Dr. A. Fotino, medic inspector general de brigadă. — A apărut și se află de vândare în București la administrația „Românului“ și la principalele librării din România: **Almanachul „Românului“ pe anul 1892.** Afară de partea calendaristică, cuprinde și o parte bogată literară și multe ilustrațiuni; portrete ale mai multor bărbați iluștri ai României contimporane și reprezentări ale mai multor edificii de interes archeologic și arhitectonic. — Dl. Ilie Gherghel a publicat la Viena, în tipografia lui Gerold, în limba germană o interesantă scriere: „**Zur Geschichte Siebenbürgens, nach den Quellen dargestellt.**“ Lucrarea se va continua. Ce a apărut până acuma se ocupă mai ales cu stabilirea raporturilor dintre Cumani și Români și de aci pornesce la dilucidarea mai multor puncte întunecoase din istoria Românilor din evul de mijloc.

Teatru, muzică și arte preste tot.

— **Carmen Sylva**, lucrează după-cum spun diarele la o dramă în 4 acte. Subjectul e luat din istoria României. Drama va purta titlul: „Michael der Tapfere“ (Mihaiu Viteazul). — **Artiștii români:** Elena Teodorini și Grigorie Gabrielescu, care în vara trecută au cântat și au fost sârbătoriți la opera din capitala Brasilei, sânt pentru sezonul de eamnă angajați de nou, sub condițiuni foarte avantajoase, la opera din Lisabona. D-șoara Teo-

dorini, care se bolnăvise greu de frigurile galbene, este acum earăși pe deplin restaurată. — La București s'a deschis într'o sală a Ateneului o **expoziție de tablouri** a pictorului Grigorescu. Printre cele vr'o 200 tablouri expuse sânt mai multe adevărat cap' d'opere. Arangiamental tablourilor în expoziție e artistic și pitoresc.

De toate și de pretutindeni.

— **I. P. S. metropolitul Bucovinei Dr. Silvestru Morariu-Andrieșciuc**, împlinind la 14 Noemvrie v. al 73-lea an al vârstei, a fost felicitat după-cum cetim în „G. B.“ de membrii consistorului, de profesorii dela facultatea teologică, de profesorii de religie dela școalele medii, de clerul orășenesc, de prepoziții seminariali dimpreună cu alumnii seminariali, de o deputățiune a coloniei ortodoxe din Liov, de societatea academică „Junimea“ și de o mulțime de persoane distinse din Cernăuți și împrejurime. — **Un român distins în străinătate.** Dl. G. Bengescu, ministru plenipotențiar al României la Bruxela, care acum trei ani obținuse pentru volumul I. din Bibliografia operelor lui Voltaire un premiu de 2000 franci, a primit acuma de nou, în ședința anuală festivă a Academiei franceze, pentru al IV-lea volum ale aceleiași lucrări, o medalie de aur și împreună cu dd. T. Reinach și Couat premiul Bordin de 3000 fr. — **O descoperire interesantă.** Dl. Th. Burada, cercetând arhivele românesce dela Chișeneu, a dat de urmele existenței unui teatru românesc bine organizat, între anii 1804—1812, în Moldova. — **O telegramă de recunoștință** pentru cuvintele rostite în congresul de pace din Roma în favorul „fraților martirisati“ din Ungaria, au adresat mai mulți frunțași Craioveni delegaților italieni dela acel congres: Imbriani și Menotti Garibaldi. „Principiul naționalităților“, dice telegrama, pentru care atâta a luptat marii bărbați ai lumii moderne, va fi unicul mijloc de înfrățire al popoarelor și deci al păcii ce atâta se doresce“.

Cronica săptămânii.

— **În delegațiunea ungară** s'a pertractat în ședința plenară dela 26 Noemvrie raportul comisiunii pentru bugetul ministerului de externe și s'a votat acest buget atât în general și în special. Luându-se totodată spre știință raportul comisiunii și conturile finale pro 1889, s'a aprobat politica ministerului comun de externe Kálnoky și i s'a votat încredere. — **În delegațiunea austriacă**, fiind în desbatere bugetul ministerului de externe, delegatul din Tirol, Zallinger, ultramontan, a folosit ocaziunea ca în ședința dela 27 Noemvrie se aducă în desbatere cestiunea papală. Făcând amintire de atacurile și demonstrațiunile în contra Papei, declară că catolicii doresc Papei deplină suveranitate pe teritoriul propriu, că combaterea independenței Papei, ar fi combaterea independenței bisericei, că cestiunea independenței Papei nu este o cestiune italiană, ci o cestiune catolică, și că prin urmare catolicii austriaci, cer apărarea drepturilor Papei. La aceasta a răspuns ministru de externe Kálnoky: că cestiunea papală este o problemă, asupra căreia oamenii politici au cugetat mult, dar' nu a putut-o rezolva în mod practic. Guvernul apretiază dorințele legitime ale populațiunii catolice și doresce însuși ca poziția capului bisericei catolice să fie așa cum i se cuvine, dar' pe de altă parte este și generală dorința populațiunii pentru un traiu cu pace și în amicitie cu națiunea italiană, fiind alianța cu Italia una dintre bazele politicei monarhiei. Atingând

această cestiune s'ar vătămă sentimentele națiunii italiene, pre care, adaugă ministrul, „a o vătămă noi nu avem privilegiu și nu o dorim“. — Cercurile italiene au fost însă neplăcut atinse, chiar și prin o atingere a cestiunii papale, precum o făcuse ministrul Kálnoky, pentru-că, ținându-se, pentru Italia o cestiune papală preste tot nu mai există. Guvernul italian a cerut deci prin ambasadorul seu din Viena, contele Nigra, explicațiuni. Din explicațiile primite „el s'a convins, că intențiile contelui Kálnoky sânt față cu Italia cu desevârșire leale. — **Parlamentul român** s'a redeschis prin regele Carol la 16/28 Noemvrie. În mesagiul de tron regele constată cât de strânse, adânci și intime au devenit legăturile dintre țeară și dinastie, că relațiunile cu toate puterile sânt mulțumitoare și amicale, și că primirea cordială ce I s'a făcut în Italia și Germania este o nouă dovadă, cât de mult statul român s'a ridicat și pozițiunea sa s'a întărit în fața Europei. Finanțele statului se mențin în condițiile cele mai satisfăcătoare; chiar numai aplicarea noului tarif vamal a produs o creștere în veniturile anului curent de preste 4 milioane. Echilibrarea dudgetelor a avut drept rezultat un excedent statornic în cei din urmă trei ani, și bugetul anului viitor va permite a dispune de oaro-care adause spre îndestulirea nouelor nevoi ale serviciilor publice. Reformele introduse în organizația armatei pot fi considerate ca realizate. — După scirile sosite la 2 Decemvrie din ministeriu abia remaniat înainte cu câteva zile au demisionat ministrul de interne Catargiu, ministrul de războiu I. Lahovary și ministrul lucrărilor publice Olănescu. — **Cancelarul imperiului german**, generalul Caprivi, a rostit în ședința dietei imperiale germane dela 27 Noemvrie un **discurs** viu comentat în presa europeană. În aceste enunțaiuni ale sale cancelarul german mai lămurit și mai hotărât, decât toți ceilalți bărbați de stat s'a pronunțat asupra menținerii păcii, susținând că nu este nici un guvern, care se dorească și se provoace războiul. Că întrevăderea dela Kronstadt a avut loc, este un semn, că guvernul vecinului dela Apus este atât de tare, încât vecinul dela Răsărit se se poată încrede în el, dar aceasta nu e motiv de neliniștire. Conștiința națională potențată a Francezilor nu constituie pentru Germania nici un pericol. Preste tot politica externă nu ofere nici un motiv de neliniștire. Toate cestiunile ivite în anii din urmă au fost rezolvate pe cale pacinică, și nici acum nu e motiv de neliniștire. Pesimismul militar, răspândit mai ales prin ofițeri pensionați, este regretabil, dar când e vorba de numărul ofițerilor și de hărnicia soldaților pentru războiul viitor nici o națiune nu are șanse atât de favorabile ca și cea germană. Și în ce privește neliniștirea provenită din cauza dislocațiunii de trupe, ea încă e cu totul neîntemeiată, pentru-că Germania și Austro-Ungaria au la graniță în același rayon mai multe trupe dislocate decât vecinul dela Răsărit. Poporul german și guvernul doresc în sinceritate să trăiască în pace cu toate națiunile. Guvernul german nu se teme, și pentru aceea e atât de sigur, pentru-că se razimă pe o armată bună și se scie una cu națiunea. Aceste declarații hotărâte și convingătoare, întimpinate cu mulțumire și de presa franceză, vor contribui în mod puternic a sporî încrederea în situațiunea internațională. — În China au izbucnit o răscoală îndreptată mai ales asupra creștinilor. Rescuțații au bătut 4000 soldați împărătesci și au măcelărit creștinii din Kingtshu. Acum ei sânt în marș spre capitala Peking.

Sciri personale.

— **Distincțiune:** Dl. capelan castrens Dimitrie Popa fost decorat de M. Sa cu crucea de aur a coroanei pentru meritele câștigate în timp de 25 ani pe terenul bisericesc-militar. — **Numire:** Dl. D. M. Coman, doctor în litere, român de ai noștri din jurul Sibiului, a fost numit profesor de limba germană la școala de aplicație (militară) din București. — **Promoțiune:** Dl. David de Radeș din Berivoii-mici, com. Făgăraș, a obținut la examenele silvanistice, pre care le-a trecut cu succes strălucit, titlul de forrester diplomat. — † **Virgiliu Brândușianu**, rigurosant în drepturi, candidat de avocat, a reposedat la 27 Noemvrie în Blaj, în vârstă de 27 ani.

— Deslegarea ghicitei de șac din Nr. 45 este:

Lui Vasile Alexandri.

Te-ai dus și acum departe ești în lumile senine,
Tu ânger blând, poet măreț, focarul de fumine;
Te-ai dus și cerul înorat, pătuns de-a noastră jale,
Te plânge, și cu dînsul noi la criptele tale.
Și toți și toate au amorțit, e stînsă veselia,
Căci tu te-ai dus și ne-ai răpit din inimă bucuria.
Perit-a tot și n'au rămas din tot ce-ai fost pe lume
Decât cadavrul de poet și falnicul tîu nume.

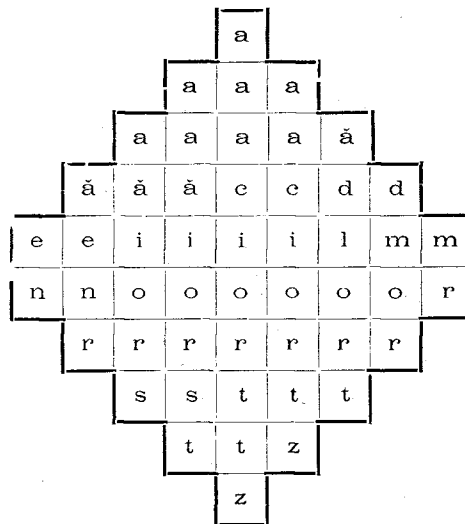
Radu D. Rosetti.

Deslegări nimerite au trimis dl.: Ioachim Munteanu, Gurariului; N. Onciu, Uzdin; Dimitrie Opreș, Sibiu; dșoarele: Ecaterina Rebagă, Sibiu; Elena Borca, Petrovosele; Elena Santion, Blaj.

La sortire s'a tras numele dșoarei Elena Borca din Petrovosele, căreia s'a dispus a se trimite colecția de cărți din editura Institutului Tipografic.

Ghicitura.

De Maria David.

Literele se se așede astfel în quadrate, ca se dee cuvintele cu următorul înțeles: 1. O consonantă. 2. Un soi de cereale. 3. Un metal. 4. O regină scitică. 5. Întemeietorul religiei persice. 6. Închiderea graniței. 7. Un vas. 8. Un oraș vechiu elin. 9. Gen de poesie lirică. 10. O vocală. Literile din mijloc cetite din sus în jos se dee numele unui bărbat român.

Corespondența foi.

— D-rei D. M., Arad: „Rugăciunea“ are bună intențiune, dar versul e greoi și nu are multă măiestrie. — E. S., Blaj: „Sufer“, „Și dacă...“, nu sânt încă potrivite pentru publicare. Asupra novelor traduse, ne putem pronunța numai după-ce le vom fi cetit. — G. B., Bărânyos: Descrierea de călătorie prea se opresce numai la cele dela suprafață și și aceste sânt înfățișate în o formă care nu e de loc artistică. Nu va fi dar' de interes pentru cetitori. Blăstēmul mamei: se poate ca așa ceva se se cânte la nunți țerănesci? Ghicitori: când vom pute. — V. T., Sas-Sebeș: Epistola D-tale trebuie că s'a încurcat undeva. Deslegarea ghicitei din Nr. 43, ne-a sosit prea târziu.